

KLASICKOU ŽÁROVKU NENAHRADÍŠ

Rozhovor s lektorem semináře
ST jako Světlo a tma Martinem
Špetlíkem

čtete na straně 12

OD PC - ČKA K VULGARITĚ

Seminář PC – je letos v novém
kabátě. Bylo cílem změny udělat
z vysoké školy učiliště?

čtete na straně 16

PŘEDPOVĚĎ NA PONDĚLÍ

Převážně oblačno, místy
déšť nebo přeháňky.
Nejvyšší teploty 16 až
20 st.C
V úterý bude stejně.

4

Velké mosky
si často
vybírají
malá šelá...

Svět je Hronov... Hronov je svět!!!!

Svět je velký. Nepřejdete ho za nějakých
dvacet minut. To chvíli trvá, než projdete
svět. Hronov se ale jednou do roka stává svě-
tem, který přeběhnete během chvíle a přitom
zvládnete překonat neuvěřitelné vzdálenos-

ti. Všichni bez rozdílu mají zakrátko pocit,
že tenhle svět znají.

Jenže, dokážete si představit, že „Čapkáč“
není otevřen téměř celý den a nedá se v něm
kdykoliv najíst? Že to, co je v srpnu vnímá-
no jako informační centrum, je po celý rok
pouhá tělocvična a ti, kteří vás ubytováva-
jí, obvykle normálně na šestou odcházejí
do fabriky? Že po náměstí obvykle chodí

pouze zadumaní domorodci z práce domů
a na nákup, a že mají zcela jiné tempo chůze
a rozhodně nejde o promenádu? Že technik
v divadle je vlastně kuchařka, nebo student
vysoké školy? Že vinný Bůh z Tritonu má
taky daňovou povinnost? Že v Horroru se ne-
zpívá každý den? Že ve dvoře U Hasičů v prů-
běhu roku hraje maximálně rádio? Že to, co

vy vnímáte jako kavářenskou zónu, je obvykle jenom betonová plocha náměstí? Prostě, že deset dní v roce je Hronov Jiráskův, ale jinak je to jenom Hronov?

Že si to nedokážete představit?

My ano, my tu žijeme a jsme moc rádi, když se rok překulí a opět se Hronov stane tím Jiráskovým! A tak jsme přemýšleli, čím to je...

Možná tím, že do malého města vstoupí svět. Svět v podobě divadelních živočichů – matadorů, elévů, sympatizantů, turistů, zevlounů, pozérů, zkrátka individualit. A každá ta individualita s sebou přiváží do Hronova kus svého světa. A ty se tu pak zázračně poskládají, stanou svébytným, vyspělým a plně funkčním vesmírem. Pro účastníky v tu chvíli jediným reálným. Chceme tím říct, že Hronov má svá specifika 355 dní v roce, která se nařadí a přetvoří do zcela jiného světa, a to v pouhých deseti dnech festivalu.

Stejně jako vy, chceme si i my užít ještě těch pár pulsujících okamžiků. Děkujeme za ně, protože až odjedete, zbude u Tritonu uválená tráva, mastné skvrny na dlažbě náměstí a světlka nad řekou na rok pohasnu.

P.S. Díky jinému plynutí času nám do konce Jiráskova Hronova vlastně zbývají roky a roky, a proto si těch pět dní ještě pořádně užijme!

Lucie a Tomáš Peterkovi

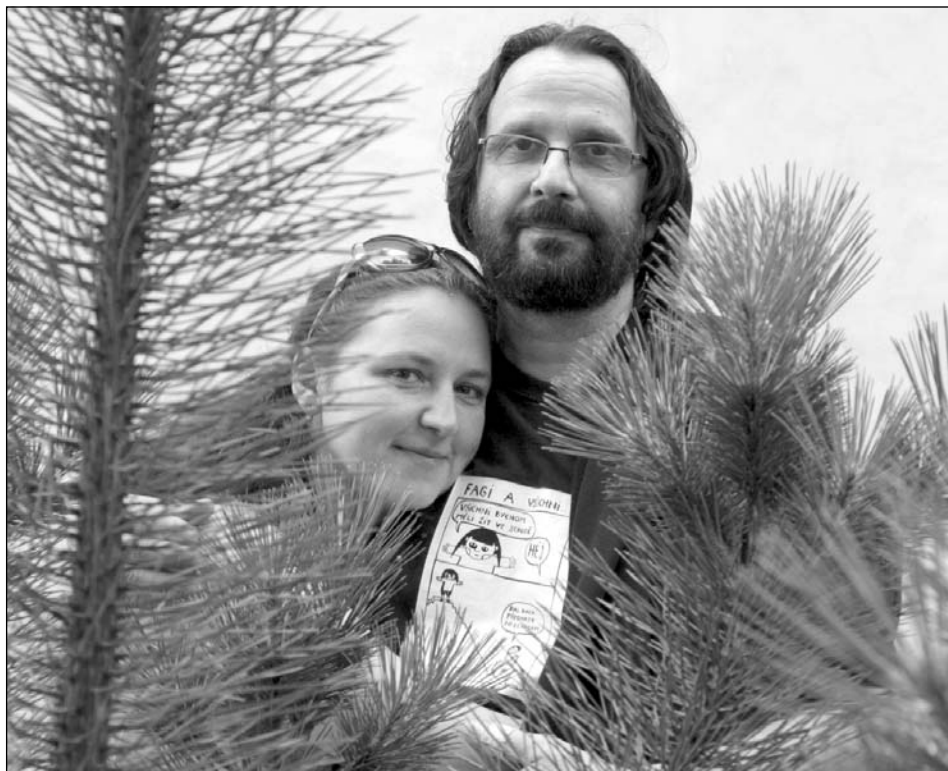
a ulambátarský olčák Kulián Nedonj

Navštivte Broumovsko:

„Kraj pískovcových skal a barokních památek“
www.broumovsko.cz

Divadlo jako záminka k setkávání - u amatérského divadla to pořád funguje

Ráda bych vám představila **Hanku Galetkovou a Tomáše Volkmera**, potkala jsem se s nimi v Tritonu, tedy jsou tu! Bydlí a pracují v Ostravě. Dramaturgyně, pedagožka a scénograf, grafik, kteří mimo jiné jezdí do porot na různé přehlídky amatérského divadla – loutkového, dětského, studentského, experimentujícího – na obvodní, krajské i celostátní (např. Loutkářská Chrudim, Dětská a Mladá scéna). Loutky je provázejí v některých projektech Divadla Loutek Ostrava a Theatra Ludem – divadelní soubor, občanské sdružení, pod kterým provozují také dílnu „Terapie loutkou“. Název vymyslela psycholožka, která dílně – původně vzniklé na půdě Divadla loutek Ostrava při přehlídce Divadelní pouť bez bariér – prostě tak rovnou říkala.

Poprvé jsem vás zaznamenala na Otevřenu, přehlídce pantomimy a pohybového divadla v Kolíně, kde jste společně vedli dílnu Terapie loutkou (tam pro neslyšící). Zabýváte se tím stále...

Terapii loutkou děláme už od roku 2002. Začínali jsme ve speciálních školách s dětmi s mentálním i s fyzickým postižením. Minulý rok jsme měli Terapii loutkou s dětmi ze sociálně slabých rodin a s romskými dětmi. Bylo to velice zajímavé. Došlo nám, že těmto dětem musíme dílny přizpůsobit a vedli jsme je trochu jinak. Při handicapech tělesných nebo mentálních jsou děti pomalejší. Děti

ze sociálně slabých rodin jsou ohrožené sociální exkluzí, můžou se vyčleňovat nebo být vyčleňováni. Mentálně i fyzicky jsou v pořádku, takže jsme jen postupně zjišťovali, co je jejich handicap.

Jak se tyto děti projevují?

Oni mezi sebou pořád strašně moc bojují. Spolupráce pro ně není výhoda. Když jsme se u nich objevili poprvé, tak to ještě šlo, ale podruhé, když už nás znali, tak nás málem sežrali a ležli po zdech. Nezvládali jsme je. Někteří jsou třeba z osmi dětí, bojují o přízeň mezi sourozenci, aby na ně něco zbylo. Per-

manentně bojují o pozornost. Protože potřebovali na sebe upozornit, předbíhali se, kdo nám bude blíž. Dlouho nám trvalo, než jsme s nimi například vytvořili kruh.

Co přišlo po překonání kruhu?

Začali jsme ztěžovat úkoly. Jindy funguje, že děti na začátku sedí nebo stojí, ale tady musely třeba ležet, ale i tak se k nám někdy plížily. Podle všeho potřebují uzemnit, je nutné jim znemožnit rychlý pohyb. Permanentně jsme je museli vracet do základní řady nebo kruhu, protože pořád porušují pravidla. Důležité bylo střídání dynamických a klidových věcí. Víc jsme zařazovali klidové, protože dynamiku v sobě už měli. Zvlášť romské děti byly hyperaktivní a poskakovaly. U dětí s mentálním postižením to bylo zase naopak, otočené o 180 %. Potřebovali jsme je provokovat, aby se někteří vůbec pohnuli. Snažili jsme se, aby dostali informaci, že spolupracovat je výhodné. S dětmi ze sociálně slabých rodin jsme měli jen deset lekcí, ale je to práce třeba na deset let.

V Ostravě připravujete vzdělávací programy pro děti?

Letos se otevřela dostavba Divadla loutek Ostrava – podzemní alternativní divadelní prostor, nad zemí je cukrárna a kanceláře. Hanka pro nový prostor vytvořila program a následně jsme dostali nabídku tento program realizovat. Jde o rozšíření činnosti divadla – kromě inscenací Divadla loutek by v novém prostoru měla probíhat interaktivní představení nebo diskuse o představeních. Bude to nabídka pro školy. Děti nebudou jen povídat, ale také kreslit, nebo přehrávat, co viděly. Školy si také budou moci vybírat z nabídky dílen, třeba Ruka jako loutka, Vytvoř si své loutkové divadlo... A asi nejdůležitější věcí bude dětské studio – dramaťák, opět se zaměřením zejména na loutkové divadlo.

Kromě toho stále pokračujete v projektu THeatr Ludem?

Ano, s THeatrem Ludem děláme také představení s dílnou. Odehrajeme loutkové představení, po kterém si děti mohou vyrobit vlastní plošnou loutku, tedy snažíme se je představením navnadit, aby si loutku vyrobit chtěly. Dále jedna členka THeatru dělá magisterskou práci na výtvarném oboru, vymyslela si své loutkové divadlo – krabici – a chce s ním absolvovat. Připravujeme teď pro tento objekt malé představeníčko, pracovní název je Hanička v kuchyni.

Často vás taky potkáváme na různých divadelních přehlídkách...

Moc se vždycky těším na setkání s lid-

mi. Ráda se setkávám s okruhem lidí, kteří na přehlídky jezdí a vytváří je. Někde někdo přibude, jinde ubude, ale vesměs jsou to stejní lidé. Jednotlivé oblasti se prolínají.

Když jsem jezdil na přehlídky v rámci profesionálního loutkového divadla, na Mateřinku a Skupovu Plzeň, tak tam za minulého režimu bylo setkávání běžné. Lidi z celé republiky se tam potkali, znali se mezi sebou. Šlo o určitou komunitu. Když pak divadla začala řešit existenciální věci, lidi už se na přehlídkách přestali potkávat, nejezdí tam už celá divadla, soubory často navíc jen přijedou, zahrají a odjedou. V důsledku už o sobě navzájem ani nevědí, co hrají. U amatérského divadla to pořád funguje: lidé se potkávají, rádi si spolu o divadle povídají a mají z toho radost. A je to dobře strukturované od krajských kol po celostátní přehlídky.

Co vy a Jiráskův Hronov?

Jsme tu potřetí. Jednou jsme tady hráli představení Za tkalcovským stavem a vzpomínám si, že se nám to moc nepovedlo. Vlastně jsme to pak přepsali a Tomáš tam hrál smrt.

Mrzelo mě, že jsem nepřišla dřív na to, že můžu jet na Jiráskův Hronov do semináře, třeba už na střední škole. Nějak jsem to tenkrát ještě nezaregistrovala. Teď mě tak napadá, že když sem středoškoláci jezdí, můžou dostat dobrý základ.

Jasanka Kajmanová

Polovina 18. století je pro vývoj novodobého evropského divadla klíčová. Tehdy vzniká „herectví psaného divadla“ a zároveň se divadlo rozdělí na „vysoké a nízké“ umění. Herectví psaného divadla znamená, že herci zcela záměrně hledají postupy, jak fiktivní literární subjekt, jež napsal autor literární předlohy, převést do scénické podoby reálně působícího člověka. Děje se to dvojím způsobem. V tom „vysokém“ uměleckém divadle se krok za krokem zdvihá a objevuje metoda utvářející a formující komplexní existenciální a existenční podobu člověka; rodí se umělec, pro nějž má angličtina pojem actor, němčina Schauspieler, italština attore a francouzština l'acteur. Zatímco v divadle „nízkém“ se tvoří soustava konvencí, která jak v textu, tak v herectví nechce nic jiného než pobavit. Jednou dojetím, podruhé smíchem. První desetiletí 19. století přinesou „dobře udělanou“ hru a stejně suverénní technologii herectví, jejíž nositel se ve francouzštině jmenuje le comédien, česky poněkud nepřesně komediant. A vzniká tak jedna velká a mohutná linie evropského divadla, jež vydatně poznamená jeho dějiny. Jestliže se od 60. let 19. století například české divadlo skutečně plně profesionalizovalo skrze kočovné společnosti a případně stálá divadla ve větších městech, bylo to umožněno také tím, že mělo toto zázemí zábavného divadla, které přitahovalo široké okruhy diváků a soukromé divadelní společnosti získávaly alespoň nějaké peníze. Může se nám to líbit nebo nelíbit, ale bylo tomu tak. O Švandově společnosti se bude psát vždycy jako společnosti, která měla tendenci hrát kvalitní repertoár, třeba Ibsena. Ale mohla to činit jenom proto, že znamenitá česká herečka – mimo jiné komediantka – Ema Pešková překládala a upravovala množství textů, jež nabídlo divákům to, co snadno pojmenujeme jako pokleslou zábavnost. A tak tomu bylo i v divadle amatérském. V něm nešlo v první řadě o ty peníze, ale o diváky ano. Což platí podnes. Jde ovšem rovněž o tu „technologie“ tohoto zábavného divadla, o to, co bychom mohli nazvat „dobře udělaným bulvárem“ ve všech složkách – textem počínaje a herectvím konče. Tohle divadlo má své konvence a má-li být slušné, dobré, pak se tato „technologie“ jako způsob zacházení s materiálem musí umět. České divadlo to nikdy příliš neumělo, protože vždycy spíše pošilhalo po „vysokém“ umění. Ale marná sláva: v minulosti jako dnes tento druh divadla existoval a existuje a vyžaduje tuto technologii. Jinak je to pokleslá nuda. A neznám v divadle nic horšího a smutnějšího.

Jan Císař

Tate IYUMNI, Praha

Recenze

Názory

S těma loutkama z polystyrénu to je skvělý nápad. A nejvíc mě vzali ti surfaři a pohyblivý prsa Bárby.

Je to pro mě zatím nejlepší věc tady na Hronově. Fakt vtipný!

Děj je sice dost jednoduchý, ale ty blbinky, vychytávky jsou super.

V pohodě!

Já je miluju. Jsou vtipní, výtvarně je to úžasně vymakané. Přímě to bublá nejrůznějšími nápady.

Já jsem si připadala opravdu jako na pláži, kam přijede spousta Čecháčků. Ty charaktery jsou přesně vystižené.

Je to relax! Je vidět, že je to bavilo, když to vymýšleli. A tak to stejně baví diváky.

Už dlouho jsem se takhle nebavila.

Půvab se ukrývá v detailu

Vždycky je milé vidět divadlo, které dělají lidé prokazatelně talentovaní, nepodbíživě vtipní, obdaření spoustou nápadů a navíc i neokázalým nadhledem. Takové konstatování zní trochu banálně, ale zkuste si cvičně vzpomenout, kolikrát jste na takovou konstelaci poslední dobou narazili. A zdaleka přitom nemám na mysli jenom Jiráskův Hronov nebo amatérské divadlo.

Soubor Tate iyumni patřil k favoritům letošního Hronova, takže povedená inscenace Vlna nebyla žádným velkým překvapením; pokud bych ale měl být osobní, drží pražští milovníci indiánů rekord v rychlosti, s jakou mě takřikajíc dostali. Vzápětí poté, co skončila festivalová znělka, která s profesionální vlídností upozorňuje, že v průběhu představení nelze bez souhlasu dělat to či ono, se totiž zpoza kulis ozval přátelský hlas: „Kdo chce, může klidně fotit.“ Byl jsem lapen.

Vlnu lze zařadit do poněkud neurčité, ale velmi populární kategorie „hračkářská loutkárna“. Hlavní půvab inscenace nespočívá ani tak v tom, *co* se říká, ale *jak* se to říká. Vlna však zároveň nabízí i docela konzistentní (ač jednoduchoučký) příběh a dokonce i poselství: proti plážovým povalečům všeho druhu stojí aktivní a ekouvědomělý student Jerry, který ve finále všechny přiměje k záchraně velryby, vyplavené na břeh. Stranou zůstane jen obzvláště protivná trojice cool surfařů, a tu ještě téhož večera odnese za trest vlna kamsi na pustý ostrov. Vše je to servírováno s vlídnou ironií, s pobaveným nadhledem

a samozřejmě i s řadou zlehčujících popkulturních odkazů: počínaje záchranou velryby, která nápadně připomíná pohádku o velké řepě, až po pamelovsky vlnadnou plavčici Bárbru, s níž nakonec úspěšný Jerry odchází kamsi „k velrybám“.

Ale tím úplně nejdůležitějším byly tentokrát detaily. Drobné nápady, dobře načasované gagy a technické žertíky všeho druhu. Za nápad nechat ploškové surfaře předvádět své triky na modrém rotujícím válci (hudba: Beach Boys; pohon válce: klika) se Tate iyumni dočkali dokonce potlesku na otevřené scéně. Radostný ohlas zaslouženě sklízela rytmicky poskakující dřevěná řadra běžící Bárby nebo vytrvale opakovaná replika „V pohodě“ jamajsky vyhlížejícího surfera, pokudže pronesená v trochu jiném významu a kontextu. Inscenace navíc dokázala velmi šťastným způsobem kombinovat přímočaré legrácky s parodií plážových kliše a vše v rozumné míře kontrastně doplnit (kvazi) lyrickými podmořskými stínovými výjevy s velrybami a ponorkou.

Za pochvalnou zmínku však stojí i to, že v představení všechno dobře vycházelo i po ryze technické stránce. Vzhledem k množství loutek a komplikovanému mobiliáři to zdaleka nebyla samozřejmost: moře se vlnilo jak mělo, válec se otáčel jak měl, stíny i surfaři padali kam měli. Výsledkem je zatím jednoznačně nejpovedenější inscenace letošního programu.

Vladimír Mikulka

Tate IYUMNI: VLNA

Recenze

Vlna, aneb zachraňte velryby!

Tak jsem si pro sebe přejmenoval loutkovou vlnu pražského loutkářského souboru Tate Iyumni. To proto, že se přese mě přehnala přesně, jak její původní název Vlna sliboval, ale zároveň po sobě zanechala moralistickou příchut'. Inscenace se odehrává na krásně technologicky vyumělkovaném trojjevišti, kde ve prostřed, hned za pláží, šplouchají modravé vlny pod blankytnou oblohou. Rybář tiše loví ryby, místní opilec se houpe s mořem a koupe se tu typická rodinka. Všechny hlídá krásná plavčice a občas sem z baru po pravé straně zaběhne Majk. Bar je divákům jakoby blíž, loutky jsou tedy větší a na rozdíl od marionet ve prostřed se tady hraje s technologicky propracovanými manekýny. Před barem sedí tři frajirci - surfaři, kteří vedou zbytečné řeči a čekají na opravdovou vlnu, protože tohle je jen „na matračky“. Bar občas (při zatemněných přestavbách) sjede a my vidíme vtipná čísla na točícím se válci surfujících panáček nebo hystericky běžícího Majkla či plavčice Bárby. Pak je tu ale ještě třetí část jeviště, stínoherní plátno, na kterém se prohánějí pod vodou velryby a jiná mořská havěť. Považoval jsem za nutné všechno takhle detailně popsat, protože technologie a scénografie, což mi tu obojí splývá, byl pro mě nejsilnější zážitek z celého představení. Těšil jsem se na pro-

hlídku loutek a scény a herci nás nakonec dozadu opravdu pozvali. Nuže, tu nádherně rozostřenou podmořskou atmosféru vyráběla otáčející se modrá umělohmotná lahev... Jenže hrálo se tu o velrybách nebo spíš o jejich záchraně. Protože zvuk sonaru a to i ten, který si dva týpci u baru posílají „modrákem“, velryby mate a pak jedna z nich skončí na pláži. A pak legrace končí. Všechny vtipky a vtipy, shazování, opakování (Rastyho hláška „v pohodě“) nebo hra se stereotypy (tatínek pod pantoflem a jeho hysterická žena) jsou zapomenuty, všichni se spojí a jako v pohádce o řepě, kde roli myšky sehraje bezděčně opilec, drcnou velrybu zpátky do moře. Vlastně všichni ne, tři týpci před barem nespolupracují a jsou pak osudovou noční vlnou spláchnuti na pustý ostrůvek, na kterém není ani bar, ba ani obyčejná voda k pití. A Majk se dá konečně dohromady s Bárbrou a budou se spolu věnovat velrybám. Anebo bylo všechno trochu jinak? Třeba si ze mě prostě a jednoduše tahle sympatická partička dělala legraci na druhou a já jsem z jejich tváří soustředěných na loutky (a hráli s nimi opravdu dobře!), tu potouchlou ironii nepřečetl. Dobře mi tak, mám se starat o velryby, nemáte někdo petici za jejich záchranu? Rád podepíšu.

Marek Bečka

Kolektivní rozhovor s členy Tate Iyumni

(jeden přes druhého)

Jak jste vlastně začínali?

Celá naše parta odrostla z jednoho turistického, potažmo indiánského oddílu. V tuhle chvíli tvoříme kmen starších, který je na ten oddíl napojený. Jezdíme na společné tábory a akce. K divadlu, a hned loutkovému, jsme se dostali v roce 1999, kdy kamarád z jiného oddílu vymyslel, že uděláme jednou za čas divadelní festival, i s dětmi se nazkouší nějaký scénky, divadýlka a budeme si to předvádět na velkém divadle. Tehdejší náš kmen vytvořil první loutkové představení s plochými loutkami z kartonu. To byl začátek. Pak jsme dlouho hráli na různých akcích, které se vázaly k indiánům a každý rok přidávali nějakou indiánskou pohádku.

Text Vlny je trochu odjinud. Je z něho cítit, že vznikl společným brainstormingem...

Brainstorming skutečně proběhl. Asi hodinu jsme seděli v osmi lidech kolem stolu, a plácali jsme a pořád nás nic nenadchlo. A pak najednou zazněly dva nápady - pohádka Jak dědek tahal řepu a zároveň nás nadchla představa pláže a surfařů. Tak jsme to do sebe napasovali. Z řepy se stala velryba, a pak jsme hledali motivaci k tomu, jak se na tu pláž dostala a jak se k tomu jejím navracení do moře staví různí lidé na té pláži, jestli se přidají nebo nepřidají. Pak jsme potřebovali nějaké glosátory, kteří komentují tu situaci a trochu to shazují. Tak jsme přišli na ty machry, co maj plnou hubu toho, jak všechno zvládnou, ale nic neudělají. A tak postupně vyplynul přední plán, struktura scén. Pak jsme se sešli v menším množství, a pořád se to měnilo, až vznikla poslední verze, asi dvaadvacátá B. Od prvního nápadu k premiéře to nakonec trvalo jen měsíc a půl.

A jak to bylo s loutkami? Jak jste vůbec přišli na nápad vyrobit je z polystyrénu?

Loutky vyrábíme společně. Je to trochu tak, že člověk chce hrát divadlo, ale ne všichni chceme být vidět. A loutka je na to úžasný prostředek. Druhá věc je, že se s tím dá vyhrát a dělat technické vychytávky. Je to výtvarné, zajímavé. Od začátku to děláme tak, že se na výrobě podílejí všichni, i ti, kteří si o sobě nemyslí, že by byli výtvarníci. Na počátku byl polystyrénový plovák ze záchoda, z kterého jsme dělali loutky na gymplu. A taky fakt, že javajky, s kterými jsme hráli předtím, byly dost těžké... Zvolili jsme nejjednodušší metodu, a všichni se dali do vyřezávání. Kolikrát se vyřezaly dost přesně loutky, a pak jsme teprve přemýšleli, jestli to bude chlap nebo ženská. Jeden člověk by takovou bohatost charakterů nezvládl. V té navité vznikají úžasné loutky.

jas

V.A.D. Kladno

Recenze

Názory

Jsem strašně nadšený z toho, jak jim to jde a jak Kladno proslavují. Jsou skvělí.

Bylo to úžasné, vtipné, nápadité. Myslí si, že představení mělo úspěch i v řadách diváků.

Jedním slovem: vynikající!

Perfektní. Strašně se mi to líbilo. Bezvadné. Líbilo se mi, že Evžen dělal právě kulisáka v divadle a že za chvíli mu bude končit představení.

Přestože se mi doposud představení V.A.D. příliš nelíbila, tak tohle mě dostalo.

Jsou moc dobří. Bylo to geniální.

Asi první představení od V.A.D., které se mi moc, moc líbilo.

Představení jsem viděl podruhé, líbilo se mi. Sice úplně přesně nevím, co jím chtěli sdělit, ale příběh historie Kladna se mi líbí.

Takovým způsobem by se mělo dělat divadlo, když chce být soubor autorský, mít nějakou výpověď a ještě mluvit o něčem, co je bytostně zajímavá a co je jejich.

Jsem rád, že si s tím pohráli, prostě paráda.

Úžasné, mně se to moc líbilo. Viděl jsem to už poněkoličkáte a stále se mi to líbí.

Líbilo se mi v tom, že ukazuje historii jednoho města vtipným způsobem. Je to takové muzeum hrou.

Hrozně bych si přála, aby někdo udělal něco podobného o mém městě, protože to nahrazuje ten suchý školní výklad a je to vtipné a poučné zároveň.

Velice se mi to líbilo. Oceňuji edukativnost představení.

Začátek byl fantastický, jak se tam už před začátkem připravovali. Potom už představení jelo ve stejném tempu, takže jsem se bavil, ale neměl jsem nějakou velkou potřebu se smát.

Představení bylo nabažené, dobře zarámované pracovní dobou. Kdysi jsem dělal v podobných provozech, takže mi to bylo strašně sympatické a dobře jsem si užíval.

Potěšení z divadla

Mám rád chytré a inteligentní divadlo. Může mít nedostatky a chyby, dokonce řadu nedostatků a chyb, ale když cítím z představení, že je to dílo naplněné divadelní inteligencí a chytrostí, tak tyto vady na kráse a dokonalosti nepokládám za podstatné a důležité. Když se tyto dvě vlastnosti ještě k tomu projeví v kvalitním scénickém tvaru, tak mám z takového divadla potěšení, které se nedá ničím nahradit. Nebývá to často, ale stává se mně to. A stalo se to tentokrát na 81. Jiráskově Hronově v neděli 7. srpna večer, když jsem v Jiráskově divadle viděl „urbanisticko-sociálně-politologickou a navíc edukativní inscenaci“ Fe-erie o Kladně souboru V.A.D. Kladno. Ten soubor znám – jako ostatně mnozí jiní – už nějakou dobu a vřdycky jsem k němu cítil sympatie. Od prvního setkání s ním jsem věděl, že se tu českému amatérskému divadlu zrodil soubor osobitých kvalit, který – abych parafrazoval výrok Jana Nerudy o Jindřichu Mošnovi – „nepotáhne voznici své poetiky obvyklou cestou“. Ta kladenská férie to plně potvrdila; dokonce bych řekl, že v ní V.A.D. dozrál k jakémusi vrcholu své dosavadní cesty. Není to věru jednoduché sdělit divákům tolik informací z dějin města Kladna, nezahltit a neunavit je tím a ještě ty informace umístit do vskutku scénického tvaru, který přitáhne a zaujme svou divadelností. A tohle všechno se podařilo. Stačí na to jedna šatna v jedné fabrice stvořená několika obligátními plechovými skříňkami, v níž se pohybuje malá skupin-

ka hutníků a několik dalších zaměstnanců. Z tohoto prostoru a z tvořivé aktivity herců, kteří vytvářejí tu skupinu, roste dokonalá divadelní situace, jež dává možnosti pro hru – a chcete-li i hravost – všeho druhu. Do této situace se vejde reálný obraz současnosti i ve zkratce nápaditě předvedené děje kladenské minulosti, humor stejně jako lehká ironie a především trvalá laskavost k lidem i k městu, o němž se tu vypráví.

Ta laskavost, která má jedinečnou a vše prostupující lidskou dimenzi, je pro mne nejzákladnější hodnotou této inscenace. Všechno je v ní zajisté prosvíceno a nasvíceno vtipem, divák se dobře baví, usmívá a směje. Ale je to v poslední instanci – jak už jsem napsal – humor jako optimistická životní filosofie, není to ani parodie, ani úsměšek. Je to laskavě chápající pochopení pro fakta lidského bytí – ať už mají jakoukoliv podobu a rozlohu. A jsem opět u té inteligence a chytrosti. Ta vzniká a stojí na vědomí té herecké aktivity jako aktivity lidí, pro něž se tu otevírá řada ničím neomezených možností. Skrze ní lze vyjadřovat vztah k městu Kladnu, protože se tak vyjevuje vztah k vlastním kořenům, i rozehrávat individuální příběhy postav, které vypovídají nejen o jednotlivci, ale i o jeho začlenění do sociálních kontextů. V.A.D. prostě svou poetikou pronikl k chytrosti a inteligenci divadla a tak obdařil i své představení touto kvalitou.

Jan Císař

Recenze

Kazimír Lupinec: FE-ÉRIE O Kladně

Co se stalo s Evženem

Letos se mezi témata amatérského divadla dostala (konečně) globalizace. Způsobem, který nebyl nijak zvlášť originální ani inscenačně zdařilý, ale téma nezůstalo u publika bez povšimnutí a rozpoutalo (nad inscenací Brand Party) docela podstatnou diskusi.

Je zákonitě, že se vedle toho objevilo i téma regionální identifikace v inscenaci **Fe-érie o Kladně. Urbanisticko-sociálně-politologická a navíc edukativní inscenace.**

Lokální a regionální témata nás umělecky „berou“ až v dobách zmaru, a teprve tehdy se do jejich zpracování dostávají i fáze rozkvětu a budování, už s odstupem a nostalgií. V tom se téma Kladna podobá třeba tématu Sudet.

Poetika divadla V.A.D. je záměrně antilyrická a předstíraně přízemní. Chrání se kýče všemi prostředky, takže například ani nepoužije jedinou z kladenských dělnických a hornických písní, žádný folklór. Ne že by se odříkali citového pohnutí, ale střeží se sentimentu a jakýmsi civilistním hyperrealismem kombinovaným s avantgardní zkratkou se brání popisnému realismu, který je podle Voskovce a Wericha „na jevišti hnusná stvůra, pryč s realismem, hurá!“ Jejich divadlo je prosté a v nejlepším slova smyslu lidové, chytré a poctivě udělané.

Inscenací je protažen příběh tří – a vzápětí čtyř – dělníků z Poldovky a jejich mistra, vrátného, svačinářky a uklízečky, jeřábce a pracovnice personálního oddělení (nebo jak to nazvat). Dějem se táhne záhada, která je na konci vyřešena (co se stalo s Evženem), přičemž se podaří na napjaté niti Evženova osudu dovést diváka až k dnešku a překerní situaci současných dělníků (Evžen byl na hodinu propuštěn, protože neměl ochrannou přílbu, každý může být kdykoli propuštěn). Tři dělníci (skutečně i typově trochu Athos, Porthos a Aramis) dostanou brzy čtvrtého (skutečně trochu d'Artagnan), nadšence pro Kladno a jeho historii. Z jeho vyprávění se otevírají historická „okénka“, kde se přehrávají dějinné situace – nalezení uhlí i železné rudy, dělnické boje za sociální práva i založení a pojmenování hutě Poldi, doba socialistického plánovaného hospodářství

i divoké privatizace. V jedné, pro mě vrcholně poetické scéně, se ke konci hry místo historického okénka otevře okénko hutnické, kdy jsme svědky biomechanicky předvedené výroby ocelového dílce až po konečné vyražení značky Poldi.

Nic se neparoduje, přístup k tématu je rovný – a právě v tom je humor a poezie díla. Příběh je celkem kalendářový (včetně toho, že na konci musí být svatba), ale právě na tomto barvotiskovém základě obyčejného života se dají bez ideologizování odehrát dějiny neobyčejného vzestupu, slávy a pádu Kladna.

Velmi se mi líbila výtvarná stránka inscenace – jednoduchou zkratkou jsou vystiženy povahy a zájmy „tří mušketýrů“ tím, co mají nalepeno na dvířkách skříňky, v historických okénkách se pracuje s kostýmy z kostkované látky, které tvoří jak staré horníky, tak rodinu Wittgensteinovu a její buržoazní okruh. V hereckém ansámblu vyniká v několika rolích Jasanka Kajmanová, která se z alkoholické jeřábnice promění v madame Poldi i dávného vesničana nebo žáka místní školy s minimem prostředků vnější charakteristiky – čistě z podstaty té které role.

Kladenská feérie je inscenací, jíž předcházelo několik let nejrůznějších participací souboru na nekomerčních kulturních aktivitách v Kladně, ze zvoleného přístupu cítím hloubku poznání i náležitý nadhled i skepsi vzhledem k možnostem uchovat něco hmotného z dělnicko-hornické identity města. V tomto smyslu je lokální téma současně i příspěvkem ke globalizaci a s ní spojenému zániku starých průmyslových kultur a bezradnosti z toho, co by mělo přijít na jejich místo. Tedy – kromě duchovních reflexí ve výtvarném umění, literatuře a divadle.

Alena Zemančíková

Zákulisní rozhovor s Kazimírem Lupincem Kde mám helmu?

S Kazimírem Lupincem, hlavním motorem divadla V.A.D., jsem se potkala v Kladně zhruba před dvanácti lety. A jsem tomu ráda.

Červe, prosím tě, můžu se tě zeptat na pár otázek?

Jako teď při představení? To sis nevybrala moc dobrou chvíli.

To nějak dáme.

Proč ty, když spolu hrajeme, není to blbý?

Je, ale já dneska nic jiného nestihnu, tak jsem vyfasovala tebe, když s tebou hraju. Jak jsi vlastně přišel na tu Féerii?

Vždyť to víš.

Červe!

Jo, aha. Myšlenka už je stará dlouho, ale původně mělo jít o loutkové divadlo. Dokonce je to první hra, kterou jsem myslel, že bychom nemuseli hrát my, že by měla být hodně výpravná – skutečný dým z komínů a rudá záře nad Kladnem a tak... Hele, neměla jsi už být na jeřábu?

Sakra!

(po čtvrt hodině) Myslel jsem trochu na Kladenské loutkové divadlo Lampion, ale nakonec to dopadlo tak, že přece jen to zkusíme sami.

My ale loutky neumíme...

No právě, ale přišlo mi, že by to nakonec činoherně nějak šlo. Pak chvíli trvalo, než se zbytky toho loutkového řešení vyhodily... Já tam musím, rychle dej mi svojí helmu!

No, ale pak mi jí vrátíš... (po čtvrt hodině) Ještě bych alespoň měla napsat, na čem V.A.D. pracuje, a co chystá.

Za sebou máme s experimentující sekci Jak bude po smrti (Ladislav Klíma) a čerstvě scénické čtení Harily (Helmut Kuhl). Jo, a napiš o tom Písečku (Kazimír Lupinec), že je to taková krátká věc zase rodičovské sekce divadla. Tuhle hru chceme dodělat do konce roku a pak ten Krvavý román (Josef Váchal), přeci. Když se ukáže, že to není blbost, tak bychom začali zkoušet v lednu, co myslíš?

Jo, to půjde. Kde mám tu helmu?

Jasanka

Recenze

DS Vojan, Libice nad Cidlinou

Názory

Začátek byl trochu pomalejší, jako by se ztrácelo tempo. Zatím se nepodařilo nahodit řemen. Uvidím, co druhá půlka (druhé poloviny představení se respondent nezúčastnil).

Někde na domácí scéně, pro domácí publikum – proč ne. Jinak dloooooouhé.

Myslím si, že i přes délku bylo představení velmi příjemné. Neměl jsem žádný problém chytat se. Bylo to hezky čitelné a příjemné.

Pěkné to bylo. Vtipné. Měli to pěkně udělané.

Představení se mi nelíbilo, protože lhalo. Lhalo ve stylu herectví. Všechno to byl jen vnější kabát.

Líbilo se mi to. Představení bylo vtipné, dobří herci.

Helenka Vondrušků byla skvělá. Jinak to bylo takové o ničem, úplně jsem to nemusel. Ale neurazilo mě to.

Procházka po Libickém bulváru...

Divadelní spolek Vojan z Libice nad Cidlinou si vybral pro svou inscenaci situační komedii Francise Joffa Prázdniny snů, hru plnou až k frašce dosahujícího bláznivého humoru, kterou tento francouzský herec, autor a režisér napsal pro své konkrétní kolegy s jasným vědomím možností hereckého ztvárnění a rozvinutí toho, co jim ve svém textu jako podklad jejich herecké ekvilibristiky nabízí. A víme, jak je francouzské herectví tradičně napojeno na precizní práci s textem (vycházející už z tradic deklamačních) i pohybovou stylizací (rozvíjení impulsů osobností francouzské divadelní reformy), nehledě právě na samotné tradice hraní bulvárních komedií.

S hraním tohoto druhu francouzských komedií na českých jevištích pak bývá problém. Na jedné straně se naráží na problémy dané už jazykem – francouzština má podstatně rychlejší spád a za jistý časový úsek stihne podat posluchači víc informací než čeština, s čímž autoři her počítají, budují psychologický čas divákova vnímání spádu komedie, který se však převedením do češtiny vlastně poruší a text rázem působí jako rozvleklý a je třeba jej „zrychlovat“ uvážlivým škrtáním, na straně druhé čeští herci zpravidla nejsou tak technicky vybavení a zpomalují spád komedie nedostatky ve svých výrazových prostředcích. Natož herci amatérští.

Libičtí nebyli pro mne, bohužel, výjimkou. I když byla inscenace očividně nastudována s velkou pečlivostí a pracovitostí a hrána s nasazením (a např. mluvní projev byl převážně na velmi dobré úrovni), viděli jsme představení trpící opět poněkud rozvleklým tempem. Navíc představení v hereckých prostředcích dost nejednotné (herecká nadsázka vedle psychologizace, nadbytečné, zejména v závěru), navíc s řadou hereckých prohřešků, jako byla někdy přílišná vnějšková „posunčina“ či používání šarží a šablon, někdy soustředění se více na výraz statických emocí, nikoliv na reagování v situaci apod. Herectví jakoby v sobě odráželo nějakou chybu z procesu zkoušení inscenace. Měl jsem pocit, že se příliš brzy soustředili na hledání a fixování výsledných tvarů, které tak nestačily dozrát a zakotvit se v organickém jednání. Herec potřebuje nejprve nalézt přesvědčivost, možnou „pravdu“ situace, aby ji pak mohl zestylizovat, odpsychologizovat, zrychlit, naplnit lehkostí, nadsázkou. A v tom spatřuji příčinu jistě těžkopádnosti vyznění představení a vlastně i přílišného odhalení slabin samotného textu, který jinak, jak už jsem zmínil, má být spíš asi jen podkladem pro herecké „řádění“.

Přeji Libickým hodně sil do další práce.

Aleš Bergman

Recenze

Francis Joffo: PRÁZDNINY SNŮ

Háta do Libice nemusí

Současné úspěšné francouzské komedie, které jsou zpravidla ušity přesně na míru zájezdových souborů, popřípadě některých francouzských hereckých hvězd, se do českých agenturních balíčků dostávají často díky pilnému překladateli Jaromíru Janečkovi. Po jedné z nich hmátl také Divadelní spolek Vojan Libice nad Cidlinou. Ku škodě souboru zvolil bulvární komedii velice sporné kvality.

Francis Joffo, soudě alespoň podle hry *Prázdniny snů*, patří mezi ty autory, v nichž autorův mechanický stroječek pro fungování zápletkového mechanismu nedorozumění, přehmatů, záměn a situačních omylů výrazně dominuje nad snahou o věrohodnost jednajících postav.

Postavy, a potažmo pak herci se tak chtě nechtě stávají roboty v rukách autora. Nejsou nositelem tématu a kromě samotného komického efektu se od postav nic jiného neočekává. Jak si však potom s takovou hrou plnou matematicko-dramatických kalkulů a konstrukcí poradit, jak s ní naložit? Jak ji oživit? Výraznou divadelní nadsázkou? Bláznivou crazy vyšinutostí postav? Nebo naopak obrousit hrany autorova mechanického stroje hereckou autenticitou? Nebo ji zvládat s bravurní konverzační francouzskou „mrštností“ a nepsychologizováním? Musím se přiznat, že jsem při přemýšlení nad tím, jak tyto komedie zaručeně inscenovat, bezradný. Lze vůbec oživit neživé?

Ať se Libičtí na jevišti snaží sebevíc, jejich úsilí podléhá velmi často zmaru - u diváka se nedostaví ani radost z komického efektu, ani potěšení z příběhu, z toho, že vědí více než postavy, které na jevišti jednají. Proč?

Prázdniny snů jsou komedií, v níž autor do jedné vily nasáčkuje několik nájemníků, kteří se potom s pravidelností komediální logiky různě míjejí, srážejí ve dveřích, nepoznávají, popřípadě poznávají.

Ačkoliv samotný žánr si říká o jistou divadelní a situační nadsázku, je možná s podivem, že v inscenaci byly nejúčinnějšími a nejkomičtějšími ty okamžiky, kdy repliky zazněly s civilní přirozeností, jakoby mimoděk. Především Jaroslav Brendl v postavě Jacquese Perthuise měl dar zdánlivým pode-

hráváním učinit jiskrné pravdivé momenty, a to přirozeně zejména v úvodu, kdy autor jen rozdává základní karty a situace není zápletkově nijak komplikovaná, (dva manželé přijíždějí do cizího domu). Naproti tomu jiní herci se vydali cestou vypjatějšího afektovaného hereckého projevu. A zatímco Brendl dokonale respektoval pomyslnou čtvrtou stěnu, jiní herci ji divadelně porušovali. Tento nesoulad v hereckém přístupu nebylo možné vysvětlit.

Některé amatérské soubory často v komediích tohoto typu naleznou příležitost k tomu, aby byl herecký soubor rovnoměrně vytížen. Množství konverzačního a situačního materiálu, který tyto hry obsahují, vytváří iluzi jakési jistoty, že text bude opěrným bodem, který nezklame a vyvolá kýženou komickou reakci (protože o co jiného v tomto případě jde). Ale je to, jak se ukazuje, jistota velmi, velmi vratká.

Co je mi ovšem na inscenaci sympatické, je energie a upřímná radost ze hry, která přes řadu nedostatků z jeviště vyzraňuje. Agentura Háta nebo Divadlo Radoslava Brzobohatého nechť prosím do Libice s podobnými tituly nejezdí. Libičtí nabídnou domácím v tomto smyslu kousek, v němž kalkul rozhodně nestojí na prvním místě.

Vladimír Fekar

Ideální role pro Helu

Po prvním představení inscenace *Prázdniny snů* jsem v zákulisí vyhledal režiséra Jaroslava Vondrušku a položil mu několik otázek.

Proč jste si vybrali právě hru Francise Joffa? Jaké jste měli hledisko výběru?

Než vybereme hru, vždycky přečteme různé texty, které jsou k dispozici. V poslední době jsme se snažili vybírat ze současných autorů. Hledali jsme komedie i podle počtu osob tak, aby inscenace pasovala k lidem, které jsem měl k dispozici, když jsme hru začínali zkoušet. Po přečtení několika (Jaroslav Vondruška ukazuje cca půlmetrovou imaginární hromádku textů) her jsme dospěli k závěru, že tuto hru můžeme přesně posadit na typy herců a hereček, které máme v souboru. Byl jsem přesvědčený o tom, že se v hlavní představitelce bude moci Hela pěkně vyřádit. Ona si sice představovala, že bude hrát druhou hlavní roli - Dominičku, ale já to viděl přesně obráceně.

Jakou hru máte v plánu v nejbližší budoucnosti?

Vybíráme z dalšího štosu textů. Už jsme si vytvořili užší výběr a z něho bude vybrána nějaká konkrétní hra, kterou bychom chtěli na podzim začít zkoušet.

Vaše scéna je skutečně fascinující. Jak byla vyrobena a dá se snadno převážet?

Jde o scénu, kterou nám vyráběl truhlář podle návrhu Fandy Svobody. Na jednu stranu jsme byli trošičku rozzlobení, protože truhlář přesně nepochopil, jak si to představujeme a udělal ji velmi bytelnou. Nadáváme, že se musíme tahat s velmi těžkými díly. Na druhou stranu je tak bytelná, že když se bouchne dveřmi, nerozklepe se. Je pevná. Samozřejmě je to stavebnice a musíme na to mít dodávku. Jinak se to převézt nedá.

Jak jsi spokojen s předvedeným výkonem souboru v prvním představení Jiráskova Hronova?

První představení v sobě mělo ještě trochu nervozity. Bylo vidět, že se herci úplně nedokázali oprostit od zodpovědnosti, která zde na každého padá. Doufejme, že ve druhém představení nervozita opadne a bude to lepší.

-saj-

Semináře

AD jako Ateliér Dramaturgie je dialog

Dramaturgie je skutečně dialog

Strávil jsem hodinku v Ateliéru dramaturgie **Radvana Pácla** a i z té pouhé hodiny (chtělo by se mi tam být déle) jsem získal dojem, že dramaturgie v podání jmenovaného lektora je skutečně dialog. I to, že mě na židli přivítala cedule s mým jménem a funkčním zařazením, to, že jsem byl vtažen do dialogu skupiny, mě v mém názoru utvrdilo. Když seminář ukončily právě začínající oslavy patrona jídla svatého Vavřince variací na známý dixielandový hit „Chyťte tygra!“ zašel jsem, inspirován nastávajícími Bakchanáliemi, s panem lektorem do restaurace Bašta a snažil jsem se zjistit víc.

„Od devíti do zhruba jedenácti se zabýváme věcmi, které souvisejí s dramaturgií. Po přestávce se vracíme k některým věcem, v nichž cítíme určité nejasnosti. Snažíme se nalézt takovou odpověď, abychom tomu rozuměli. Přišli jsme na nápad, že na konci každého semináře vytvoříme určité ‘Hodiny’. Frekventanti jsou rozděleni do trojic a každá trojice má v každém dnu jistou funkci. Seminaristé se tak vyjadřují k uplynulému dni v první skupině prostřednictvím zážitků a druhá skupina zase reflektuje, co se děje v médiích – ve zpravodaji, v novinách, případně na internetu. K tomu, co zjistí, se snaží nalézt stanovisko z pohledu dramaturga. Ve třetí trojici jsou ti, kteří se zúčastňují diskusních klubů a PC. Další trojici jsou rebelové, kteří mají za úkol mít negativní vztah ke všemu, co se kolem nich děje. Poslední skupinou jsou filosofové, kteří reflektují prostřednictvím ‘lidové filosofie’ představení a hledají vztahy ke svým úvahám o tom, jaký byl den z pohledu dramaturga či filosofa. Tímto způsobem každodenní čtyři hodiny ukončujeme. Příští den si trojice své funkce prohodí.“

Zajímalo mne, zda se seminaristé připravují na konkrétním textu. „Vybral jsem text **Ladislava Smočka Kosmické jaro**. Snažím se prostřednictvím této hry charakterizovat, najít a pro frekventanty objevit zákonitosti,

které s dramaturgií souvisejí. Společně postupně nalézáme hledisko určitého vymezení pojmu dramaturgie v souvislosti s amatérským divadlem. Vše koncipuji tak, abych nabídl co nejvíc konkrétních věcí, aby seminaristé měli onu konkrétnost před sebou, abych mohl dál stavět na konkrétních věcech, kterým všichni rozumíme, jak v souvislosti s dramaturgií, tak pochopitelně s divadlem jako takovým,“ vysvětluje Radvan Pácl.

A vznikne z vašeho semináře AD nějaký výstup? „Zatím jsme předváděčku nijak neplánovali. Dnes jsem však přišel s iniciativou, že bychom přece jen mohli něco předvést. Nezáleží to však pochopitelně na mně, ale na lidech v semináři. Buď se rozhodnou pro, nebo proti. Během zítřka si to vyjasníme. Vlastně mě k tomu vyzval Milan Schejbal. Říkal, že se na to ohromně těší a mě napadlo, jestli bychom mu nemohli dát z pozice našeho semináře dárek v této podobě.“

Jan Švácha

Semináře

DV jako Divadlo jako výpověď

Jsem roh aneb cesta k vlastnímu já

Renata Vordová&company se toho dne odebrali do parku. Možná, že to byla poslední šance, jak si užít místo dusné třídy sluncem prozářený park a zároveň se trochu rozletět do šířky i do dálky. Základní téma semináře „Divadlo jako výpověď“ se tu, ale- spoň pro mě, stalo báječnou záminkou pro výpověď širší, o momentálním rozpoložení zúčastněných, o vztazích v kolektivu, o tvůrčím rozletu, ale také o odvaze se otevřít a jít s kůží na trh.

Dvacítka lidí se po ránu zprvu trochu mátožně rozkoukává (to je tíha třetího dne). Ale hned první zadání je rozpohybuje téměř masakrálně. „Vyberte si v kruhu dva lidi, z nichž jeden pro vás bude bomba a druhý štít a snažte se, aby štít byl vždycky mezi vámi a bombou.“ Výsledek se nedá vylíčit, to byste museli vidět!

Další zadání: „Se zavřenýma očima vytvořit nejprve kruh, a poté trojúhelník.“ Lidská hmota se přelévá, kypí, ale žádané geometrické obrazce ne a ne vzniknout. Nakonec se to přece jen, přibližně podaří. Takže zadání vytvořit čtverec, při kteréžto činnosti je povoleno mluvit, se zdá na první pohled jednodušší. Ale není to tak, spíše naopak (jak později hodnotí účastníci, právě možnost použití řeči situaci ještě více komplikuje). Nicméně, pro mě, která nejsem „in“, ale „out“, je to nejen skvělá, dramatická podívaná, ale i psychologická sonda. Symbolicky mi to velmi zřetelně připomíná globální problémy zeměkoule a jejich řešení. Pokusy dát tu masu dohromady, dopočítat se toho, kolik lidí má tvořit jedna strana, jak vytvořit správné úhly a nutková snaha několika jednotlivců to všechno (poslepu) zorganizovat a udělat v celém hemžení řád, se zdají být naprosto marné. „Já jsem roh,“ zaslechnou čas od času slepí někoho na druhém konci, a všichni se toho na chvíli chytí jako záchran-

ného stěbla. Ale vzápětí se ukáže, že „roh,“ tedy pevný bod ve vesmíru zdaleka nefunguje jako jistota, a stává se spíše matoucím elementem.

Když nakonec přece jen vznikne jakási čtvercošiška, přichází osvobození. Otevření očí – a hodnocení celé akce. Zaznívají otázky: Jaká je má role v procesu? Je při kolektivní tvorbě potřeba vůdce, který zorganizuje ostatní? Je možný demokratický přístup nebo je lepší mít někoho, kdo se prosadí a kterého jsou ostatní ochotni poslouchat? Je důležitější proces nebo výsledek?

Další cvičení slouží k rozhýbání mozků a fantazie. Nejprve si má každý ve čtvrthodince sepsat na papír své nejrůznější životní role. Když pak všichni usednou do kruhu, přečtou je ostatním. Některé naše role jsou banální, jiné exkluzivní. Jsou tu sestry, sousedi, pracovníci, lenoši, cestující, gurmáni, ale také třeba: ředitel mého já, nováček ve skupině, vrba, atlas, Jago, Alenka v říši divů, panička (psa), pochybovač, nedobrovolná životelka, propagátor psychedelie či neschopný sportovec. Zkuste si ovšem jednu ze svých životních rolí vybrat, a pokusit se zprostředkovat ji ostatním autenticky tónem hlasu, pohybem či gestem. Často zaznívají zcela jiné podtóny, než které měl interpret svého já v úmyslu.

Všechna tahle cvičení vytváří jakýsi základ k tomu, aby se postupně mohly stavět větší komponované celky, jakási mozaika lidských charakterů a osudů. Cílem semináře, v němž se střídá práce kolektivní, v menších skupinách i individuální, je hledání toho, jak využít divadla jako prostředku k osobní výpovědi, sdělení. K tomu napomáhá evokování zážitků, zkušeností, ale také pocitů, ujasňování si vlastní (někdy nevědomé) role v kolektivu, svého místa ve světě.

jas

Semináře

ST jako Světlo a tma

Klasickou žárovku nic nenahradí

Rozhovor s lektorem semináře ST jako Světlo a tma Martinem Špetlíkem

První otázka je nasnadě: jaký je rozdíl mezi osvětlovačem a light designérem?

Osvětlovač dělá to, co mu řeknou. Ale light designér něco skutečně vytváří, přichází s vlastním výtvarným řešením, tvoří. Light design je umělecká profese. Existuje v podstatě od počátku toho, kdy se v divadle začalo používat umělé světlo. Už od dob, kdy fungovaly mechanismy s bateriemi svíček, které se zakrývaly barevnými plátny.

Mohou si podle vás amatérští divadelníci light design dovolit? Kvalitní světla jsou drahá, light designéři také...

Velmi dobrý light design lze vytvořit i v minimálních podmínkách malých divadel. Stačí, aby měla čtyři nebo šest světel a když člověk má zkušenosti, a dokáže světlem trochu uvažovat, může i z tohoto minima vykřesat něco, co je víc než obyčejné nasvícení scény. Nebo přinejmenším scénu nasvítí dobře a hezky.

A co byste doporučil amatérským soborům, které chtějí o svícení přemýšlet trochu víc?

Mám jedinou radu: nebojte se zeptat člověka, který se tím zabývá a rozumí tomu. Ukecejte ho za pár piv, aby se k vám přišel podívat, strávil u vás dvě nebo tři hodiny a něco vám k tomu řekl. I rozsvícení scény se dá udělat buď obyčejně, nebo zajímavě. Obzvlášť když máte minimální technické podmínky, je potřeba u každého reflektoru vědět, proč svítí tam, kam svítí, a proč svítí odtud, odkud svítí. Technici v divadlech mě často nenávidí, protože je nutím převést světla někam jinam.

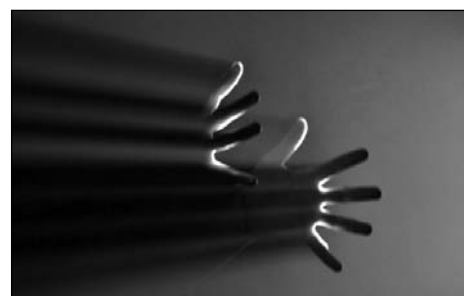
Řada souborů asi žádného light designéra nezná. Jak se můžou dostat k něja-

kým praktickým informacím o světelném designu?

Výuka světelného designu v Česku donedávna prakticky neexistovala. Na DAMU a JAMU probíhaly přednášky, ale jejich úroveň byla nevalná. Studenti si z nich sice odnesli poznámky o tom, jak funguje parabolická kondenzorová optika v profilovacích reflektorech, ale neznali základní věci o tom, jak se chová světlo, když letí prostorem. Před pár lety naštěstí začal v Praze fungovat Institut světelného designu, který vznikl z iniciativy nejlepších českých light designérů. Mám kamarády z oblastních divadel, kteří při studiu během jednoho roku udělali velké pokroky a naučili se – jak říkám – myslet světlem.

Jak funguje spolupráce režiséra s light designérem v profesionálním divadle?

V Čechách je to bohužel – zejména v klasickém činoherním divadle – dodnes veliký průšvih i na poměrně velkých a renomovaných scénách. O světelný design se většinou stará jeden z osvětlovačů a ten většinou není ani přizván k návrhu scénografie. O svícení se baví s režisérem až ve chvíli, kdy zbývá pár týdnů do premiéry. A i tak dostane minimální prostor. Problém je i v tom, že většina režisérů, kteří vycházejí z uměleckých škol, neví, jak se světlem pracovat. Tu a tam se naučí něco používat intuitivně. Ale někteří režiséři vědí, že to má smysl, a dovolí toho light designérovi více. Světelným designem se paradoxně nejvíc zabývá nezávislé a experimentální, nebo taneční divadlo. Dva roky jsem působil jako šéf scénického svícení ve Švandově divadle v Praze. Z asi patnácti světelných designů, které jsem tehdy vytvořil, byly jen dvě nebo tři nějak výtvarně zajímavé a mohl jsem na ně být hrdý. Jinak jsem nedostal možnost si se světlem nějak hrát. Potom jsem z divadla odešel na volnou nohu a začal jsem dělat pro experimentálnější divadla – třeba Teatr Novogo Fronta, Krepsko nebo Spitfire Company. A teprve v nich jsem

se stal členem tvůrčího týmu. Byl jsem přítomen už na prvním setkání k novým projektům a už od začátku jsme vymýšleli výtvarný koncept, jak si hrát se světlem a co by se dalo dělat.

Nasvícení představení je energeticky hodně náročná záležitost, která je v důsledku značně neekologická. Díváte se někdy na svou práci v těchto souvislostech?

Je pravda, že když si někdy spočítám, jaký příkon má představení v určitý moment, obzvlášť když dávám do světel tmavomodré filtry, u kterých potřebuju maximum výkonu, aby to aspoň nějak svítilo, tak je mi opravdu trochu zvláštně. Uvědomuju si, že jen pro nějaký výtvarný efekt spotřebovávám třeba 70 kilowatt, což je neskutečné množství elektrické energie. Doufám, že časem budou dostupnější nové technologie, třeba LED, a já se tohohle špatného pocitu zbavím. Ale obávám se, že se nikdy nepodaří vyvinout něco, co by nahradilo klasickou žárovku.

-das-

Neusazený sloupek

Jiráskův Hronov tak trochu jinak....

Napřed člověka probudí hlahol a jásot šťastných spolubydlících, kteří se teprve v sedm hodin ráno jali ulehnouti a načerpat nových sil. Po posledních dvou hodinách spánku, který by mne ještě mohl zachránit ze zajetí chrápajícího lidu, mne probudí budík, ale nikoli můj, nýbrž jednoho seminaristy, který jako jediný je na budík svého telefonu imunní.

Když si uvědomím, kde jsem, dojde mi, že mé lehkomyšlné počínání z předešlého večera opět nezůstane bez následků. Stánek na náměstí si sice už v mé peněžence vybral večer svou daň, ale ta pravá se teprve rozhodla dostavit a to v podobě bolesti. Když tak o tom píš, zpravidla jsou to bolesti dvojího druhu, kdy jedna doplňuje druhou. Bolest hlavy po požití alkoholu a to podstatnější, co se z hlavy dostává na rozdíl od kocoviny hůře – otupělý pocit způsobený vzpomínkami, které nejsou vzpomínkami. Pokud je to i váš případ, nevěšte hlavu, to, co si nepamatujeme, nám rádi ostatní připomenou a doplní to barvitým popisem celé probdělé noci. V podstatě by se to dalo přirovnat rozboru jednotlivých divadelních představení. Kdy při zaposlouchání se do názorů druhých pochopím, že jsem na tom divadle byl, ale jaksi jsem asi nebyl osvícen, jako většina.

Je hezké být aktivní, ale hrát si na intelektuála za každou cenu je zbytečné, a tak odcházím.

V paměti, která je bolestí omezována natolik, že si nevzpomenu, v kolik jsem šel spát, si vybavím alespoň to, že štafetu od první letošní oběti lité divadelní žatvy převzalo zase několik dalších, kteří stejně jako já, pošlou štafetu dál. Hronov je takto okouřen, kam až má paměť sahá a neřekl bych, že i ty, můj čtenáři, dnes večer sklenku vynecháš.

Kubajz Šoábek

Kůrovec není borec

Divák, který přijde do parku v deset hodin večer a není zrovna obeznámen s tím, co znamená, když na pódiu účinkuje Improliga, může být překvapen, pobaven, pobouřen, otráven, ale rozhodně ne lhotejný. Herci, kteří se na utkání Improligy do Hronova sjíždějí z různých koutů republiky, přistupují k improvizacímu divadlu komplexně improvizovaně. A tak se stane, že jeden z účinkujících dorazí na zápas, jak se představením Improligy říká, deset minut po začátku, že muzikanti, kteří účinkují jako tvořící atmosféry, jsou osloveni několik hodin před začátkem a nemají tušení, co se po nich bude chtít. Přístup neotřelý, ale kupodivu funkční.

Stal jsem se letos jeho součástí jako klavírista, který šťastnou náhodou měl nástroj s sebou v Hronově, zapomenutý v kufru auta a díky dobrodiní techniků, kteří zapůjčili napájecí zdroj, byl nakonec i funkční. Pro nezasvěcené sděluji, že zápas Improligy probíhá podle jasných pravidel, ale pokaždé se odvíjí zároveň podle nálady diváků, formy rozhodčího, který celé dění řídí, a také dle invence improvizujících herců. Pokaždé tak vznikne útvar, který je jedinečný, neopakovatelný a dočasný, stejně jako hrad z písku na pláži před přílivem.

Většinou poučené publikum letos vědělo, co jej čeká. A tak kvitovalo s povděkem improvizace na témata filmová, hororová a jiná, bizarnější. Herci se mohou na pódiu stát čímkoliv... diapozitivem představujícím operaci třírukeho dítěte, právě porozeným koťátkem, traktorem, židlí, orlem, nebo kůrovcovou kalamitou a zároveň muzikálovým zpěvákem.

A tak se stane, že během zápasu vznikne nápevek, který by klidně mohl po zaranžování zručným muzikantem aspirovat na rádiový hit. Parkem se v sobotu večer nesly nápevy typu „kůrovec není borec“, nebo třeba „červená trička – super zábavička“.

Tento druh divadelní práce, více než jiný, zapojuje do akce také samotné diváky, kteří nejenže bodují kartičkami a posouvají v zápase jedno ze dvou družstev k vítězství, ale určují si i jednotlivá témata scének, skečů a písní. Na pódiu se tak odehrávají muzikál, pantomima, činohra a další formy více méně vtipné a aplaudované. Těžko popisovat jednotlivé scény tohoto organismu, který má jepičí dvouhodinový život. Výsledek je ale většinou stejný... pobavené a uvolněné publikum s občasnými excesy excentrických opilců a pobavení herci, kteří se vlastně stále učí, rostou a nabíjejí navzájem, i od diváků. Na konci ještě v zákulisí malé ohlédnutí za proběhlým dnem, zhodnocení a malá výtka k občasnému sklouznutí k laciným vtipům, které ale většina publika přece tolik očekávala. A pak už jen vyhlídka dalšího zápasu, ve kterém není důležité vyhrát, ale prostě jen hrát.

Tomáš Peterka

Pozvánka

Milí přátelé divadla a hudby, srdečně zveme na hodnotný kulturní program v rámci off programu nejbujnějšího amatérského divadelního festivalu na světě:

Jiráskův Hronov

pondělí 8. srpna ...
kavárna Blanka

Ing. Antonín Puchmajer
D.S. – KABARET ... 20:00

Divácky vstřícný KABARET s živými hudebníky, herečkami i herci, s amatérským striptýzem a s písněmi, které obsahem i formou plně odpovídají nablblému názvu souboru. Pro milovníky poselství: se všemi to nakonec dopadne špatně, optimisté si u toho mohou vesele propěvovat. Sepsali a zrežirovali Martin J. Švejda a Vladimír Mikulka s pomocí kolektivu; hudba Vladimír Mikulka.

Inženýr Vladimír (rockband)
KONCERT ... 21:00

Inženýr Vladimír - přední atrakce pro všechny milovníky nepopulární hudby. Hrajeme v koedukované sestavě: Vladimír Mikulka (kytara+zpěv), Michal Svoboda (kytara+zpěv), Ivona Kestlová (cello), Michal Froněk (bicí).

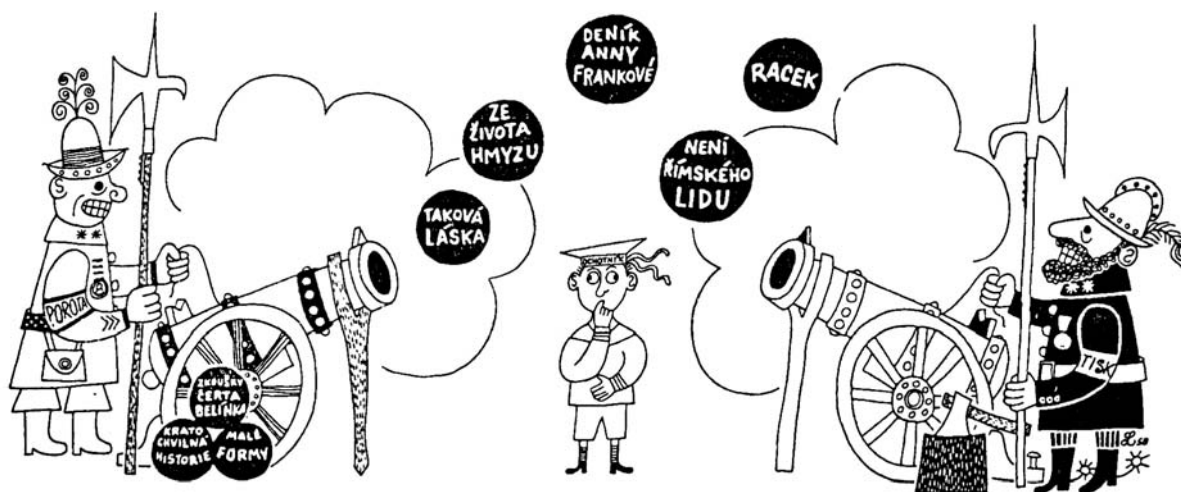
středa 10. srpna ...
amfiteátr v parku A. Jiráska

Inženýr Vladimír (countryband)
KONCERT ... 17:00

(pozn. pro milovníky kuriozit: v rámci country festivalu Zlaté slunce)

»VYKRADLI JSME Z »HUNÁSU«

XXVIII. JIRÁSKŮV
HRONOV

ST jako Světlo a tma

Instantní vědomosti na prodej

Na schodech Jiráskova divadla můžete od včerejšího dne již každý festivalový den od jedné hodiny do čtyř hodin odpoledne vidět tři stoly. Na nich se nacházejí instantní divadelní informace od ARTAMY a za nimi kouzelná paní Magda Mikešová. Včera se začalo prodávat a podle paní Mikešové se už několik knih a knížek prodalo. „Dá se říci, že prodej se zatím jeví jako úspěšný,“ říká Magda Mikešová a dodává, že k sehnání jsou zde prospěšné odborné divadelní publikace, knihy o dějinách amatérského divadla, něco i pro režiséry a herce. „Prodáváme i pohádkové texty a publikace pro dramatickou výchovu a pro loutkáře,“ vysvětlila známá prodáváčka divadelních moudrů paní Magda. Jako naprosto zásadní informace se jeví ta skutečnost, že se zde dá předplatit nebo objednat rovněž Amatérská scéna, která letos poprvé není placena v ceně kurzů a tudíž nebude automaticky zasílána frekventantům.

-saj-

INZERÁT

Jaroslava Dominová se potřebuje dostat v úterý 9. srpna odpoledne do Prahy.

Kdo jedete tímto směrem a chcete se podělit o náklady na benzín, volejte na tel: 720 158 195

Anketa

Měl by Jiráskův Hronov zůstat mezidruhovou přehlídkou, která nabízí to nejlepší z různých druhů divadla?

Myslím, že by ta šíře mohla být dokonce ještě větší a ta mezidruhovost mnohem bohatší. Ale širší druhový výběr a pestrost by neměly být na úkor kvality.

Jan Hnilička

Mezidruhovost by být určitě měla. Je tady ale samozřejmě otázka výběru. Na Hronově už dávno není to nejlepší, je tady to nejzajímavější, a to je na tom to nejrizikovější.

Jan Julínek

Jsem rád, že na jednom místě můžu vidět nejlepší věci z každého druhu. Kdyby měl každý druh cosi jako svůj „Hronov“, bylo by to podle mě špatně, protože by lidé neviděli věci z jiných druhů.

Martin Kolář

Nikdy jsem úplně nepochopil, co si pod tou mezidruhovostí vlastně představít, ale ten samotný princip, že tady jsou různé žánry, mi přijde v pořádku. Ale asi by měl být někdy lépe nastavený limit, aby se sem nedostaly věci, které jsou úplně nekvalitní, bez ohledu na to, jakého jsou žánru.

Vladimír Mikulka

Při stávající koncepci Jiráskova Hronova je to určitě dobře, určitě jsem pro. Jiná věc by byla, pokud by se JH koncipoval jako mezinárodní divadelní festival v plném slova smyslu. Pak by bylo možné od nějakých druhů upustit a některý si vybrat.

Luděk Horký

Chod'te do divadla včas!

I když je někdy na přesun z představení na představení trochu méně času, pořadatelé prosí všechny návštěvníky, aby se po cestě necourali a přišli do sálu tak, aby nerušili ostatní diváky a také hrající soubor.

Za to všem patří dík, dík, dík!

red

program

zítra

úterý 9. srpna 2011

9.00-13.00 semináře

14.00-16.00 **Problémový club** – JHŠ

14.00 a 20.30 **Třiminikomédie 3 x Cami** / Centrální zadrhel Strakonice – Sok

15.00 **O statečném Jankovi** / Divadélko Mrak – park A. Jiráska (doprovodný program)

15.15 a 20.30 **Hospodin aneb Kdopak by se Boha bar** / Divadlo DNO a Šavgoč – Ch

16.30 a 19.00 **Why is love?** / Theatre ARLE-KIN Vilnius, Litva – JD

16.30 a 18.00 a 19.00 **K.H.M.** / Regina Břec-lav – SJČ

17.00 **Hronovská dechovka** (kapelník J. Langer) – park A. Jiráska

19.00 **12° BAGPIPERS** (vystoupení kapely ze Strakonice) – park A. Jiráska

20.30 **Drummind Syndrome** - Miloš Meier (bubenická show) – park A. Jiráska

21.15 a 23.00 **Maršo vorijla** / Divadlo Dagmar Karlovy Vary – JD (doprovodný program)

22.00 **Divadlo KUFR** – park A. Jiráska (doprovodný program)

23.00 **Svět podle Fagi** / Divadlo DNO – Ch (doprovodný program)

23.00 **Diskusní klub** – Alena Zemančíková a Aleš Bergman – SJČ

PaLioky.org
...Váš program v Chapiteau

Zpravodaj 81. Jiráskova Hronova 2011

Vydává organizační štáb.

Redakce:

Zuzana Vojtíšková (šéfredaktorka),

Jana Soprová, Lenka Novotná,

Jan Švácha, David Slížek,

Ivo Mičkal (fotograf), Michal Drtina (sazba)

Karikatury: David Daenemark

Stránky festivalu: <http://www.jiraskuvhronov.cz>

E-mail redakce: zpravodaj.jh@centrum.cz

Tisk: KIS Hronov **Cena:** 10,- Kč

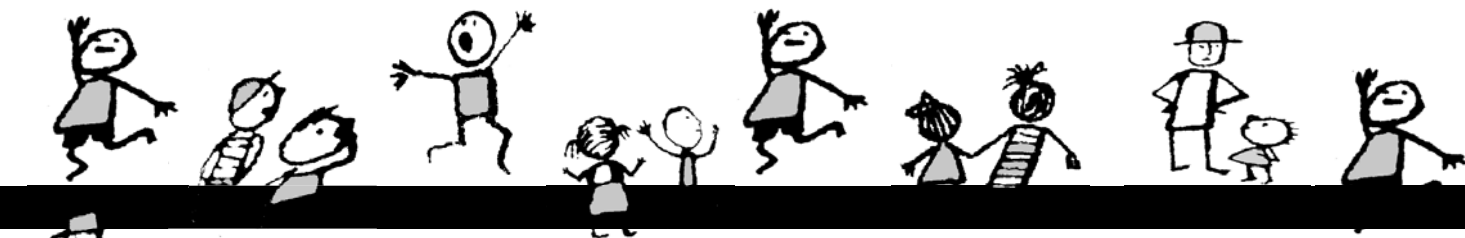
Sponzor tisku: Konica Minolta

Redakční uzávěrka: 8. srpna 2011 v 03:10h

Vychází: 8. srpna 2010 v 11:00h

Neprošlo jazykovou úpravou!

program

dnes

pondělí 8. srpna 2011

9.00-13.00 semináře

14.00-16.00 **Problémový club** – JHŠ

14.00 a 20.30 **Tríminikomedie** 3 x Cami /
Centrální zádrhel Strakonice – Sok

15.00 **Pirátská pohádka** / Divadelko Mrak –
park A. Jiráskova (doprovodný program)

16.30-17.15 a 19.00-19.45 **Tanec, tanec...** blok
choreografií (Chvilka pro ženy / ZŠ a ZUŠ
Karlovy Vary, Isabel / ZŠ a ZUŠ Karlovy Vary,
Mezikry / ZUŠ Sedlec-Prčice, 4:33 /
ZŠ a ZUŠ Karlovy Vary, Second hand dance
/ Švih ZUŠ Jižní Město Praha, Dámy / Flash,
TJ Sokol Jaroměř) – JD

16.30 a 19.00 **Šel jsem jednou z Kordoby** /
Tři boty MŠ a ZŠ Třebotov, Když nemůžu
spát / Pampalín ZUŠ Trutnov – SJČ

17.00 **Dechový orchestr Jaroslava Šrůtky** –
park A. Jiráskova

19.00 **Jazz Generation** (hudební vystoupení
Náchod) – park A. Jiráskova

20.00 **Kabaret** / D.S. Ing. Antonín Puchmajer
– Kavárna Blanka (doprovodný program)

20.30-22.30 **Teatrální stezka (Na Betlém! /**
Regina Břeclav, **Jézuskonte marjapano**
/ NU JO Plzeň, **Zamordování hraběte**
Schwarzbrechta / Škytačky AŠ, **Pražáci**
na vinařských steskách / Hochtý Hýsly)
– venku (začátek na autobusové zastávce
u Hotelové školy)

21.00 **Písně po Kabaretu** / Inženýr Vladimír
(Rockband) – Kavárna Blanka (doprovodný
program)

22.00 **Legenda o sv. Anně** / Soubor Manaz
při ZUŠ Sedlčany a Sedlec – park A. Jiráskova
(doprovodný program)

23.00 **Diskusní klub** – HOST Jiří Lössl a Ja-
kub Hulák – SJČ

Legenda:

JD = Jiráskovo divadlo
SJČ = Sál Josefa Čapky,
Sok = sál sokolovny,
Ch = Chapiteau Freiwaldovo náměstí,
JHŠ = jídelna Hotelové školy

V případě nepříznivého počasí
se program v parku nekoná!

Lék na tělo i na duši

Co zaručeně funguje, je zahrát si dvakrát
denně divadelní představení. To vás vzpruží
a krásně naladí. Zahrát si pro lidi, pro radost,
pro potěchu právě těla i duše. Nebo možná
ještě lépe – stačí HRÁT si... s barbínou Bar-
barellou, panem Glóbusem, větrákem, bubli-
fukem, banánem a s čokoládou... Takový ba-
náněk v čokoládě – jedna z vůbec nejlepších
medicín. Tu může přebít už snad jen milová-
ní a možná ještě večerní diskuse s Romanem
Černíkem a jeho hosty. Noc se tam nečekaně
promění v ráno, ale dozvíte se, že co člověk,
to názor a také, že prostě je dobré brát diva-
dla a vůbec lidi takové, jací jsou... Čas vám
plyne, život vám plyne, pořádná vlna nepři-
chází – to je „v pohodě“... A možná to všech-
no zase není až tak moc v pohodě. Rozhodně
lékem na duši je, si o tom všem přemýšlet.

Jasanka

Od PC – čka k vulgaritě

Vysoká škola amatérského divadla – semi-
nář PC – je letos v novém kabátě. Výhodnost
nebo nevýhodnost této změny ukáže zajisté
čas a na hodnocení dojde po Hronově.

Nemyslím si však, že cílem této změny
bylo udělat z vysoké školy učiliště.

Se zvědavostí jsem se šel podívat na první
PC 81. ročníku JH a musím říct, že přístup
moderátora mě zarazil. Netaktnost a nevhod-
nost jeho způsobu moderování se snažili za-
chránit ostatní členové lektorského sboru,
ale nejsem si jistý, jestli se jim to povedlo.
Zamyšlení se nad způsobem komunikace
a formou sdělování svých názorů je zajisté
na místě.

Možná by stálo za připomenutí, že jsme
na amatérské přehlídce a totální pohřbení
několikaměsíční práce, zejména studentské-
ho souboru, jde jistě udělat i tak, aby se jeho
členové, kteří jsou přítomni a podle nových
pravidel nesmějí mluvit, nemuseli cítit jako
nejposlednější šmíra a cvičené opice.

Slovy, která zazněla na PC: Moderování
prvního PC 81. ročníku JH bylo to nejstrašněj-
ší, jaké jsem kdy zažil. Doufám, že tak strašné
moderování už nebudu nucen sledovat.

Jan Julínek

VYKRADLI JSME Z »HUNÁSU«

Pan Prťáček zasahuje

Pohornovskou elegii
(zpívá se na starou známou notu)

Tak už máme po Hronovu,
spadla za ním opona.
A já prohlašuji znovu:
ať se už víc nekoná!

Neboť tvrdím, moji milí,
že čím dál víc upadá,
to byste se podívali:
byla tam i estráda.

Dopoledne samá schůze,
práce je i v neděli,

zasáhl jsem do diskuse
a hned mě tam setřeli.

Mám přec k tomu též co říci,
musím tomu rozumět:
žena hraje milovnici
bezmála už třicet let.

Vždyť i soutěž zabíjejí,
to je pěkná vyhlídka.
Hronov, příští rok jak chtějí,
má být pouze přehlídka.

(Ochotnické divadlo 1958,
ročník IV, číslo 10)

WIKOU

generální partner
festivalu Jiráskův Hronov

TSR Czech Republic s.r.o.